

Vergaderjaar 2009–2010

29 679

Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

L/ Nr. 12

VERSLAG VAN DE 122^E ZITTING

Vastgesteld 10 september 2010

Inleiding

Van 27 maart t/m 1 april 2010 is in Bangkok (Thailand) de 122e zitting van de Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) gehouden. De Nederlandse groep van de IPU heeft naar deze zitting een delegatie afgevaardigd die bestond uit de volgende leden: Atsma (voorzitter van de delegatie en voorzitter van de Nederlandse IPU-groep, CDA, Tweede Kamer), Dezentjé Hamming (VVD, Tweede Kamer), Eigeman (PvdA, Eerste Kamer), Franken (CDA, Eerste Kamer), Huibregts-Schiedon (VVD, Eerste Kamer), Meindertsma (PvdA, Eerste Kamer) en Waalkens (PvdA, Tweede Kamer). De delegatie werd begeleid door de griffier voor de Interparlementaire Betrekkingen, Nieuwenhuizen.

Aan deze 122^e zitting van de IPU is door 124 parlementaire delegaties deelgenomen terwijl 33 landen, organisaties en instellingen waarnemers hadden afgevaardigd.

De Griffier van de Tweede Kamer, mevr. mr. J.E. Biesheuvel-Vermeijden, heeft gedurende de genoemde periode deelgenomen aan de parallele vergaderingen van de Association of Secretaries-General (ASGP).

Vorbereidingen van de delegatie

Op 18 februari 2010 heeft de delegatie, teneinde zich een beeld te kunnen vormen van de actuele maatschappelijke, sociaal-economische en politieke vraagstukken in Thailand, een ontmoeting belegd met de ambassadeur van het Koninkrijk Thailand, Dr. Virachai Plasai. Na een aantal inleidende opmerking van ambassadeur Plasai over de wederzijdse betrekkingen tussen Nederland en Thailand, over de rol van het Koningshuis in Thailand, over de sociaal-economische ontwikkelingen van Thailand na de desastreuze gevolgen in met name het Zuiden van het land als gevolg van de tsunami die het land eind 2004 trof, ging hij in op vragen uit de delegatie met betrekking tot de binnenlandse politieke situatie. Die wordt gekenmerkt door spanningen tussen enerzijds de zittende regering onder leiding van minister-president Abhissit Vejjajiva,

leider van de Democrat Party en anderzijds de aanhangers (de zgn Red Shirts) van voormalig minister-president Thaksin Shinawatra, die in ballingschap in het buitenland verblijft sedert hij het veld moest ruimen na een militaire coup in 2006 en in 2008 bij verstek werd veroordeeld wegens machtsmisbruik en corruptie. Zijn achterban, die zich heeft verenigd onder de naam United Front for Democracy Against Dictatorship (UDD), eist o.a. dat de regering op korte termijn het parlement ontbindt en nieuwe verkiezingen uitschrijft. De minister-president heeft meegedeeld aan die oproep geen gehoor te zullen geven. De vraag is of de huidige regering de groeiende instabiliteit in het land het hoofd kan bieden en of zij, als coalitie van vijf partijen, intern niet te zeer verdeeld raakt, hetgeen mogelijk leidt tot ingrijpen van het invloedrijke leger, zoals dat in 2006 gebeurde.

De delegatie stelde voorts vragen over vraagstukken die samenhangen met het sekstoerisme naar Thailand, over de positie van vrouwen en minderjarigen in de seksindustrie en over knelpunten in de gezondheidszorg.

Op zaterdag 27 maart 2010 is de delegatie ontvangen in de residentie van Hr. Ms. ambassadeur, drs. T.T. Van den Hout, teneinde door hem te worden ingelicht over de actuele politieke situatie in Thailand, over de financieel-economische positie, over de handelsbetrekkingen tussen Nederland en Thailand en over de gezondheidszorg in het Thailand. De delegatie ontving voorts informatie over de zorgwekkende ontwikkelingen met betrekking tot de kinderhandel, de positie van vrouwen en minderjarigen in de seksindustrie en daaraan gerelateerde witwaspraktijken van Westerse criminelen. Gebrek aan capaciteit binnen het Nederlandse politieapparaat, ontoereikende wetgeving in Thailand en andere Aziatische landen, onvoldoende benutte internationale verdragen en nog gebrekkige internationale samenwerking op dit terrein leiden ertoe dat nog weinig effectief tegen deze wijdverbreide criminaliteit wordt opgetreden.

De op de ambassade werkzame landbouwraad, de heer drs. R Konijn, heeft de delegatie voorts informatie verstrekt over de uitwisseling van kennis en expertise tussen Nederland en Thailand op het terrein van landbouw en veeteelt.

Gedurende deze 122^e zitting van de IPU is de delegatie getuige geweest van het groeiende protest van de «Red Shirts» die zich in steeds grotere aantallen met vlagvertoon en huilende sirenes in het autoverkeer in het hart van de stad Bangkok begaven en de aandacht van het publiek voor hun zaak opeisten. Een onderdeel van het sociale programma dat door tussenkomst van het parlement van Thailand aan de deelnemers van de conferentie zou worden aangeboden – een receptie in de residentie van minister-president Abhissit Vejjajiva werd om veiligheidsredenen geannuleerd. Met extra aandacht, ook ingegeven door zorg over de toekomst van het land, hebben de leden van de delegatie na hun vertrek uit Bangkok kennis genomen van de onlusten en de daarmee gepaard gaande verliezen aan mensenlevens die zich in de weken en maanden na de conferentie zo dicht in de nabijheid van het conferentiecentrum hebben voorgedaan.

Governing Council

De twee vergaderingen van dit algemene bestuursorgaan van de IPU werden bijgewoond door de leden Atsma en Meindertsma. Zoals gebruikelijk in de voorjaarsvergadering, werd verslag uitgebracht over de financiële situatie van de IPU aangaande het afgesloten jaar, het jaar 2009. Dankzij een, gemeten naar de raming voor 2009, meevallende afdracht aan het IPU-pensioenfonds is het overschot op de lopende rekening ruimer dan eerder verwacht. Om die reden kon de Council dan

ook instemmen met het vrijmaken van extra middelen ter dekking van de kosten die verband houden met de voorbereiding van de Derde Wereld Conferentie van Voorzitters van Parlementen in juli 2010 te Genève. De Governing Council heeft in Bangkok een eerste gedachtewisseling gewijd aan een door de Secretaris-Generaal opgestelde en door het dagelijks bestuur van de IPU, de Executive Council, overgenomen notitie met daarin een aantal overwegingen voor het in het leven roepen van een internationale conventie als rechtsbasis voor de IPU. Een internationaal verdrag, waarbij de nationale parlementen als vertegenwoordigers van hun staat partij zijn, zou de politieke en diplomatieke status van de IPU verhogen en zou haar vermogen om de democratie te bevorderen sterk vergroten, aldus deze notitie.

De auteur van de notitie, Secretaris-Generaal Anders Johsson, heeft de notitie op hun verzoek toegelicht in de afzonderlijke vergaderingen van de geopolitieke groepen. Zijn toelichting, alsmede de antwoorden op door leden van diverse delegaties gestelde vragen leidden de 12+ groep, waartoe Nederland behoort, vooralsnog niet tot de overtuiging dat een internationaal verdrag als rechtsbasis voor de IPU een wezenlijke bijdrage zal leveren aan haar aanzien, slagkracht en status. Binnen de Nederlandse delegatie bleef voorts onduidelijkheid bestaan over de relatie tussen de (waarschijnlijk hogere) kosten en de verwachte meeropbrengsten van een nieuwe juridische basis. De delegatie besloot daarom een definitief standpunt over dit onderwerp te bepalen aan de hand van een door haar griffier op te stellen notitie.

Plenaire vergadering

Nadat de 122^e zitting van de IPU op 27 maart 2010 officieel was geopend door Hare Koninklijke Hoogheid, Prinses Maha Chakri Sirindhorn, sprak de plenaire vergadering zich op 28 maart bij de aanvang van de vergadering uit over de keuze van het zgn. emergency item. Door Cuba, Frankrijk, Oeganda, het Verenigd Koninkrijk en Uruguay was voorgesteld te kiezen voor «the role of parliaments in strengthening the solidarity of the international community towards the people of Haïti and Chile in the wake of devastating major disasters, and urgent actions required in all disaster-prone countries to improve disaster-risk assessment, prevention and migration». Door de Palestijnse delegatie en de Islamitische Republiek Iran was het voorstel gedaan te debatteren over «Israeli violations of the religious and cultural rights of the Palestinian people, in particular in and around Jerusalem, rejection of Israel's announcement to include the Haram al Ibrhimi and Bilal Ibn Rabah Mosques, in addition to the walls of the old city of Jerusalem, in its list of national heritage sites, and the need to reverse all Israeli settlement activities, particularly in East Jerusalem».

Na een stemming kreeg het eerste voorstel de meerderheid.

Een drafting committee met de taak een rapportage aan de plenaire vergadering over dit onderwerp voor te bereiden werd gevormd door afgevaardigden uit Belarus, Cuba, Frankrijk, Nederland, Oeganda en het Verenigd Koninkrijk. Namens Nederland trad mevrouw Ferrier toe als lid van deze commissie. Aan het verzoek om tevens op te treden als rapporteur voor dit onderwerp gaf zij met instemming van de gehele delegatie graag gehoor.

In de slotbijeenkomst van de plenaire zitting op 1 april 2010 heeft mevrouw Ferrier de resolutie (zie www.ipu.org, «functioning and documents») ten overstaan van de plenaire vergadering toegelicht. Zij wees er daarbij op dat, ofschoon de resolutie was geformuleerd naar aanleiding van de meest recente rampen in Chili en Haïti, haar inhoud betrekking heeft op iedere ramp die zich waar ter wereld dan ook voordoet. Zo vragen de grote aardverschuivingen en modderstromen die

zich recentelijk in Oeganda hebben voorgedaan zeker ook om actie en hulp van de kant van de internationale gemeenschap. Landen die worden geconfronteerd met natuurrampen hebben behoefte aan onmiddellijke hulp, maar het is ook belangrijk om te blijven bedenken dat lange termijnplanning en maatregelen die zijn gericht op het verlichten van de gevolgen en op het voorkomen van rampen evenzeer dringend nodig zijn. De resolutie spreekt allereerst uit dat de noodhulp aan Haïti die gericht is op het lenigen van de meest urgente nood zal moeten worden omgezet in lange termijnhulp die wordt gegeven zo lang die noodzakelijk is voor de structurele wederopbouw van het land. Zij roept overheden o.a. op om korte en lange termijnmaatregelen te nemen die ertoe leiden dat risico-assessment inzake rampen een vast onderdeel gaan uitmaken van herstelplannen na natuurrampen. Overheden dienen, aldus de resolutie ook inventarisaties te maken van alle kritische publieke voorzieningen, zoals scholen en ziekenhuizen, met het doel ze bestand te maken tegen aardbevingen, overstromingen en stormen. Risico-reductie moet een onderdeel worden van de armoedebestrijding en moet zo een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen. Overheden moeten, zodra rampen hebben plaatsgevonden, de uiterste aandacht hebben voor de bescherming van vrouwen en kinderen die in die situaties uiterst kwetsbaar zijn en gemakkelijk het slachtoffer kunnen worden van misbruik of mensenhandel.

Voor het algemene plenaire debat tijdens deze 122e sessie was tijdens de najaarssessie in 2009 te Genève gekozen voor het thema: «Parliament at the heart of political reconciliation and good governance». Door 103 sprekers van 92 delegaties is over dit onderwerp het woord gevoerd. Wegens verplichtingen van enkele leden in de diverse commissies en participatie van enkele Andre leden aan de daar plaatsvindende discussies, die parallel aan deze plenaire vergadering plaatsvonden, is van Nederlandse zijde niet aan dit debat deelgenomen.

Commissievergaderingen

Aan de vergaderingen van Committee I, het Standing Committee on Peace and Internationale Security, dat zich bezig hield met het onderwerp «Cooperation and shared responsibility in the global fight against organized crime, in particular drug trafficking, illegal arms trafficking, trafficking in persons and cross-border terrorism werd deelgenomen door de leden Franken en Dezentjé Hamming.

In een mondelinge bijdrage aan het debat in deze commissie stelde de heer Franken de noodzaak van een wereldwijde aanpak van de georganiseerde misdaad voorop, maar wees er direct op dat daarbij onze hoge standaarden en menselijke waarden overeind dienen te blijven. De rule of law geldt immers voor alle mensen, ook als het criminelen en vijanden van de samenleving betreft. Dat impliceert, zo stelde de heer Franken, dat we ernaar moeten streven dat diegenen die op de VN-blacklist zijn geplaatst met faire procedures tegemoet worden getreden. Menselijke waardigheid geldt voor iedereen.

De heer Franken werd door Committee I benoemd tot lid van het «drafting committee» dat de opdracht kreeg een ontwerp-resolutie voor te bereiden. De door deze werkcommissie opgestelde ontwerp-resolutie, die op 1 april 2010 door de plenaire vergadering werd aanvaard (zie www.ipu.org, «functioning and documents») stelt o.a. vast dat de handel in mensen, in het bijzonder van kinderen, vrouwen en migranten, de handel in wapens en drugs en het toenemende, grensoverschrijdende terrorisme zodanig ernstige bedreigingen voor de veiligheid, de vrede, de economische ontwikkeling en de stabiliteit van politieke instituties in de wereld vormen dat regeringen, parlementen, interparlementaire en internationale organisaties op vele terreinen en op vele manieren tot

gerichte en gecoördineerde acties moeten komen. Terwijl enerzijds moet worden ingezet op bestrijding van deze vormen van criminaliteit door middel van geharmoniseerde wet- en regelgeving, justitiële samenwerking op het gebied van opsporing en handhaving en door het gebruik van de meest geavanceerde technische hulpmiddelen en systemen van uitwisseling van informatie, moet anderzijds in de meest kwetsbare landen de aandacht tegelijkertijd ook uitgaan naar programma's die zijn gericht op het versterken van sociaal-economische structuren, van mensenrechten en van (straf-)rechtssystemen.

Op 30 maart 2010 beraadslaagde het Bureau van Committee I over een zevental voorstellen voor onderwerpen die tijdens de 124^e zitting van de IPU in 2011. De uitkomst van dat beraad leidde tot het volgende voorstel: «providing a sound legislative framework aimed at preventing electoral violence, improving election monitoring and ensuring the smooth transition of power». De plenaire vergadering nam dit voorstel op 1 april 2010 over.

Committee II, het Standing Committee on Sustainable Development, Finance and Trade, behandelde het onderwerp «the role of parliaments in developing South-South and triangular cooperation with a view to accelerating achievement of the Millennium Development Goals.

Aanvankelijk had mevrouw Ferrier zich kandidaat gesteld voor het lidmaatschap van de drafting committee van dit Standing Committee.

Nadat haar echter was gevraagd op te treden als rapporteur voor het uitbrengen van verslag aan de plenaire vergadering over het zgn.

emergency item trok zij haar kandidatuur voor de drafting committee in ten gunste van een afgevaardigde uit België.

De leden Meindertsmas, Waalkens en Ferrier hebben deelgenomen aan de beraadslagingen in Committee II. Namens de delegatie voerden de leden Waalkens en Ferrier het woord. De heer Waalkens merkte op van mening te zijn dat de ontwikkelingslanden hun eigen verantwoordelijkheid hebben om de Zuid-Zuid samenwerking te promoten en vorm te geven. Die samenwerking moet geen substituut zijn voor de Noord-Zuid samenwerking, maar zal moeten dienen als aanvulling. De internationale gemeenschap zal alles in het werk moeten stellen om deze onderlinge samenwerking verder uit te breiden. De heer Waalkens ging in het overige van zijn betoog in op het belang van de rol van de landbouw in relatie tot de wereldvoedselproductie en het grote belang van de wereldwijde beschikbaarheid van water voor de landbouw. Hij pleitte ervoor dit onderwerp op de plenaire agenda van de IPU in 2012 te zetten, waarvan de voorbereiding, zoals gebruikelijk, in de najaarsvergadering te Genève plaats vindt. In dit pleidooi verwees de heer Waalkens naar de conclusies van de 17e vergadering van de VN Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD 17) die in mei 2009 in New York plaats vond en werd voorgezeten door de Nederlandse minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Die conclusies verwezen allereerst naar de centrale rol van de landbouw bij het oplossen van de verschillende crises die de wereld nu doormaakt: de klimaatcrisis, de energiecrisis, de voedselcrisis, de waterschaarste. De IPU zal aandacht moeten geven aan de samenhang tussen deze vraagstukken en zal zich ook moeten bezinnen op de effecten van klimaatveranderingen op de rol van de landbouw en op de vraag hoe in de toekomst om te gaan met de competitie tussen de verschillende claims op biobrandstoffen: feed, food, fiber and fuels. In de conclusies van de CSD17 werd, zo duidde de heer Waalkens verder aan, de noodzaak onderschreven van grote investeringen in de landbouw ten behoeve van de voedselproductie, juist in de ontwikkelingslanden. Voor een succesvolle ontwikkeling van de landbouw daar is het ook van groot belang dat kennis en technologie worden uitgewisseld en overgebracht en dat duurzame innovaties worden gestimuleerd. Wezenlijk is ook dat vooral de kleine boeren in de ontwikkelingslanden toegang hebben of krijgen tot

financiële diensten en tot (regionale) markten. In zijn betoog wees de heer Waalkens verder op de toespraak die ZKH Prins Willem Alexander tijdens de 118^e zitting van de IPU in Kaapstad in 2008 had gehouden waarin hij een lans had gebroken voor het opvoeren van de efficiëntie in het gebruik van water bij de verdere intensivering van de landbouw. Tijdens een voorbespreking van de 122^e zitting van de IPU te Bangkok op 10 maart 2010 met een ambtelijke delegatie van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit onder leiding van directeur-generaal dr. J.P. Hoogeveen, waarbij ZKH Prins Willem Alexander eveneens aanwezig was, had de Prins de delegatie opnieuw op het hart gedrukt het belang van efficiënt watergebruik in de landbouw nogmaals onder de aandacht van de deelnemers aan de IPU-zitting in Bangkok te brengen.

In haar bijdrage stelde mevrouw Ferrier de effectiviteit van ontwikkelingshulp centraal. In veel donorlanden, waaronder ook in Nederland, staat die hulp onder druk. Steeds vaker wordt in die landen de vraag gesteld of de hulp de armoede wel heeft doen verdwijnen of verminderen. Velen beweren dat hulp eerder verslavend werkt en corruptie in de hand werkt. Een ander vraagpunt dat wordt opgeworpen hangt samen met het feit dat veel donorlanden zelf zijn of worden getroffen door de financieel-economische crisis. Zij zijn daardoor gedwongen hun hulpplannen in het kader van de armoedebestrijding te herzien. De vraag luidt of deze hulp gelden werkelijk effectief worden gebruikt en of het mogelijk is de bedragen te verlagen.

Eén van de negatieve kanten van ontwikkelingshulp is dat regeringen van ontvangende landen meer geïnteresseerd zijn in wat de regeringen van de donorlanden vinden van hun prestaties dan in datgene wat hun critici – oppositie, media, ngo's etc. – daarvan vinden. Op dat punt moeten parlementariërs een belangrijke rol spelen. Als het, zoals enkele sprekers in de vergadering hebben opgemerkt, zo is dat parlementariërs uit ontvangende landen te weinig kennis en invloed hebben op de besteding van de hulp gelden, dan zou beter contact en een betere uitwisseling van informatie over concrete projecten tussen parlementariërs erg nuttig kunnen zijn.

De ontwerp-aanbeveling van Committee II, die uiteindelijk door de plenaire vergadering werd aanvaard, wijst o.a. op het feit dat de ontwikkelingslanden de grootste slachtoffers zijn geworden van de financieel-economische crisis, die zijn oorzaken met name in de Verenigde Staten heeft. Terwijl wereldwijd nog onvoldoende voortgang wordt gemaakt met het realiseren van de 8 Millenniumdoelstellingen, is de achterstand vooral in het sub-Saharagebied zeer groot. Daarom worden o.a. zowel de parlementen als de regeringen van de Noordelijke én van de Zuidelijke landen opgeroepen hun beleid beter af te stemmen op de Millenniumdoelstellingen en hun ontwikkelingssamenwerking meer te richten op de Zuid-Zuid en de Driehoekssamenwerking. Dat kunnen zij doen door platforms voor uitwisseling van expertise en kennis beter te gebruiken en de Bretton Woods instituties om bijstand en hulp te vragen. De Verenigde Naties en zijn gespecialiseerde agentschappen zoals UNCTAD en UNDP kunnen eveneens worden verzocht om de effectiviteit van deze samenwerking te structureren en te bevorderen. Voor meer details van deze resolutie wordt hier naar de vindplaats verwezen (www.ipu.org, zie «functioning» en «documents»).

Ook het Bureau van Committee II beraadslaagde in Bangkok over de inhoud van haar agenda in 2011. Mede dankzij de inbreng van de heer Waalkens koos zij voor het volgende onderwerp: «the role of parliaments in ensuring sustainable development through the management of natural resources, Agricultural production and demographic change». Tot rapporteur voor dit onderwerp, waarover in de najaarszitting paneldiscussies in Genève zullen plaatsvinden, werd aangewezen mevrouw Ferrier en de Algerijnse afgevaardigde de heer A. Cherrar.

Committee III (Democracy and Human Rights) heeft zich gedurende de 122e zitting bezig gehouden met het onderwerp «youth participation in the democratic proces». De leden Eigeman en Huijbregts-Schiedon hebben aan de beraadslagingen deelgenomen, terwijl de heer Eigeman deel heeft uitgemaakt van de drafting committee.

Aan het slot van haar vergaderingen heeft Committee III een door de drafting committee geformuleerde ontwerp-aanbeveling vastgesteld die zij heeft doorgezonden naar de plenaire vergadering die deze vervolgens op 1 april 2010 heeft aanvaard.

In deze omvangrijke aanbeveling, die eveneens op de eerder genoemde vindplaats kan worden aangetroffen, worden parlementen o.a. opgeroepen en aangespoord om in de eigen gelederen een kleine werkeenheid te belasten met het stroomlijnen van alle jeugdangelegenheden in het parlementaire werk. Voorts worden de parlementen opgeroepen te (blijven) monitoren hoe hun regeringen uitvoering geven aan de verplichtingen die zij hebben op basis van de Conventie inzake de Rechten van het Kind. Ook roept de resolutie parlementen op de participatie van jongeren in hoorzittingen en andere consultieprocessen die zij organiseren in het kader van hun rol als medewetgever en controleur van het regeringsbeleid te faciliteren.

De heer Eigeman heeft aan de discussie in Committee III een bijdrage geleverd die hij aanving met de opmerking dat de resolutie een helder statement is, dat rekening houdt met de uiteenlopende opvattingen over de plaats van jongeren in de samenleving en tegelijkertijd kiest voor een versterking van jongeren in het democratisch proces. De heer Eigeman pleitte voor meer aandacht voor jongeren in interactieve processen en voor hun rol in de Civil Society. Hij wees ook op het belang van het decentrale bestuur als kraamkamer en haalde Nederlandse ervaringen aan met een forum van jonge gemeenteraadsleden. Dat forum heeft een wereldwijd karakter en is gekoppeld aan het programma van Millenniumgemeenten en maakt het mogelijk dat jonge raadsleden als ambassadeur optreden voor het halen van de MDG's in 2015. Ten slotte wees de heer Eigeman op de inzet van mobiele telefonie in relatie tot internet. Hij bepleitte onderzoek naar mogelijkheden om die middelen in te zetten om de inbreng van jongeren in democratische processen te versterken.

Ontmoetingen en werkbezoeken in de marge van de Conferentie

De IPU-delegaties plegen tijdens de IPU-zittingen de mogelijkheden om gesprekken en ontmoetingen met delegaties uit andere landen, met instellingen, organisaties, bedrijven en particulieren personen die daar om vragen, optimaal te benutten en hebben de laatste jaren ook stevast een ontmoeting belegd met de delegatie uit Afghanistan. Ook in Bangkok heeft een dergelijke ontmoeting plaatsgevonden. De Afghaanse delegatie, wederom onder leiding van de heer Sayed Ishaq Gailani, wees op het feit dat tijdens recente besprekingen tussen president Obama en president Karzai van de zijde van de VS kritische kanttekeningen zijn geplaatst bij het beleid van Karzai. Met name zijn optreden tegen corrupte elementen en zijn weinig resultaatgerichte streven tot versteviging van de democratie zijn een bron van Amerikaanse zorg. De Taliban, die zich gesteund weten door Iran en Pakistan, laten voortdurend zien een lange adem te hebben en beetje bij beetje meer grip te krijgen op een steeds groter gebied. In dat verband is het betreurenswaardige vertrek van de Nederlandse troepen een zeer slecht signaal, zowel aan de Afghaanse bevolking als aan de achterblijvende troepen. De heer Gailani zei te hebben gehoopt dat ook met het Afghaanse parlement overleg zou zijn gevoerd over het vertrek van de Nederlandse militairen. Van Nederlandse kant werd toegelicht dat de Nederlandse militaire aanwezigheid in Afghanistan onlangs de aanleiding tot een kabinetscrisis is geweest en dat na de verkiezingen, die op 9 juni 2010 zullen plaatsvinden, een besluit zal

worden genomen over de modaliteiten van een mogelijke voortzetting van Nederlandse aanwezigheid, bijvoorbeeld in het kader van wederopbouw of opleiding van politie-eenheden. De verkiezingen zullen in ieder geval niet leiden tot een herziening van het besluit de huidige Nederlandse aanwezigheid te beëindigen.

Met betrekking tot de toekomst van Afghanistan op de langere termijn deelde de Afghaanse delegatie mee dat het niet realistisch is te verwachten dat de landbouwproductie weer op gang wordt gebracht zolang het land een internationaal strijdtoneel is. Veel Afghanen verlaten hun land en exporteren daarmee veel expertise, kapitaal en toekomstperspectief. Vrede en veiligheid zijn absolute randvoorwaarden voor een gerechtvaardigde hoop op een nieuwe toekomst van Afghanistan.

Op uitnodiging van een delegatie uit het Huis van Afgevaardigden van de Republiek Indonesië heeft een kennismakingsbijeenkomst van beide delegaties plaats gevonden. Onderwerpen die tijdens dit informele gesprek aan de orde kwamen waren o.a. de mogelijkheden tot verbetering van de toegang van Indonesische exportproducten tot de Nederlandse markt en de rol en de positie van de Rotterdamse haven in dat verband. Voorts kwamen aan de orde mogelijkheden tot verbetering van studiefaciliteiten voor Indonesische studenten in Nederland, mogelijkheden van bilateraal contact tussen het parlement van Indonesië en de Tweede Kamer o.a. ter uitwisseling van informatie over de organisatie van parlementaire processen en het bevorderen van democratische processen in de samenleving en een intensivering van de samenwerking tussen beide landen op het terrein van cultuur en onderwijs.

Door tussenkomst van de heer Eigeman heeft de delegatie een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de zgn. «We women foundation», een door de Nederlandse Ursula Cats in Chiang Mai, Thailand in 2009 opgerichte stichting die streeft naar gelijkheid voor diverse groepen in de wereld, in het bijzonder voor vrouwen, vluchtelingen, etnische minderheden en andere minderheidsgroepen in benadeelde posities. Het eerste project dat de stichting heeft opgezet betreft niet erkende, vrouwelijke vluchtelingen uit Birma die naar Thailand zijn gevlucht wegens onderdrukking, geweld en armoede. De stichting helpt deze vrouwen door ze in staat te stellen een basisopleiding te volgen, hen te begeleiden op de weg naar het behalen van een middelbare schooldiploma en te helpen bij hun toetreding tot een universiteit. De leden van de delegatie stelden positief-kritische vragen over de aanleiding, de inhoud, de capaciteit en de effectiviteit van het project en toonden zich geïnteresseerd in de eerste uitkomsten van het project voor vrouwen uit Birma.

Op dinsdag 30 maart heeft een deel van de delegatie een bezoek gebracht aan de het bedrijf «Foremost», een Thaise dochteronderneming van FrieslandCampina, dat de Thaise samenleving voorziet van een breed assortiment zuivelproducten en daarnaast, in samenwerking met FrieslandCampina Dairy Feed het management van Thaise boerderijen op het terrein van de kalveropfok op een hoger plan brengt. De algemeen directeur van «Foremost», de heer H. Huistra, leidde de delegatie op het bedrijf rond en beantwoordde de vele vragen van de leden. Aansluitend heeft deze groep uit de delegatie een korte tocht gemaakt over het Thaise platteland en heeft zij een Thais gemengd boerenbedrijf bezocht. Een ander deel van de delegatie heeft op deze dag een bezoek gebracht aan het «Human Development Foundation's Mercy Centre», een midden in de sloppenwijken van Bangkok gevestigd opvangcentrum voor straat- en weeskinderen, annex ziekenhuisje moeders en kinderen met HIV/AIDS, annex kleuterschool voor circa 400 kinderen, annex buurtcentrum voor

de bewoners van deze wijk. Dankzij de inzet van de uit de Verenigde Staten afkomstige «father» Joe Maier, enkele door hem overtuigde geldschietters en zeer gedreven naaste medewerkers werd dit centrum in 1970 gebouwd en kon het in de loop der jaren uitgroeien tot een waar toevluchtsoord voor de meest kwetsbare mensen in dit deel van de metropool Bangkok. De aanwezige leden van de delegatie waren buitengewoon onder de indruk van de enorme gedrevenheid van pastoor Maier en zijn medewerkers, van hun positiviteit en creativiteit en van het resultaat van hun werk.

Slot

Ter afsluiting van dit verslag wil de delegatie haar dank uitspreken aan het adres van Hr. Ms. ambassadeur, drs. T.T. van den Hout, ambassaderaad drs. P. Keulers, landbouwraad, drs. R. Konijn en rijkstraine, mevr. drs. C. Smit, die de delegatie zowel tijdens de voorbereidingen van de reis en de conferentie als tijdens haar verblijf in Bangkok ter zijde hebben gestaan.

De voorzitter van de delegatie,
Atsma

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen